

Les gramínies en jardineria

Les gramínies ornamentals es varen començar a utilitzar en jardineria fa aproximadament uns deu anys. Tot i que ara s'ha anat reduint el seu ús, no deixen de ser un tipus de plantes molt adients per al jardí, ja que tenen molta facilitat per adaptar-se al nostre clima i tenen poques necessitats hídriques i de manteniment.

TEXT I IMATGES: CRISTINA BABOT.

Les gramínies són monocotiledònies amb fulles simples i encintades, amb flors hermafrodites sense calze ni corolla que neixen d'inflorescències en forma d'espiga, panícula o raïm. Algunes pertanyen al grup C3 i d'altres al grup C4, com veurem més endavant.

Les gramínies sedueixen tant per la seva coloració variada --que va del verd intens al gris i als tons vermells i torrats de l'hivern-- com per la seva gran varietat de formes, dimensions i textures. Però potser el que les fa més extraordinàries és l'efecte del vent sobre elles, una petita brisa d'aire omple de moviment el jardí.

La gran majoria floreixen de finals de primavera a principis de tardor. No totes tenen floracions espectaculars, però l'efecte del vent i la llum solar sobre les fulles és el que els dona una qualitat estètica especial i diferenciada d'altres plantes.

Queden molt elegants alineades fent tanques vegetals o en semicercles, i també aïllades i contrastades amb al-

tres plantes o elements decoratius. Combinen molt bé amb plantes de floració primaveral com ara les bulboses, ja que a la primavera es quan les gramínies són menys vistoses. Les de dimensions més petites com la festuca glauca queden molt bé en rocalles.

Van bé en qualsevol tipus de sòl, sempre i quan aquest tingui un bon drenatge, i en general no volen gaire aigua, només en el moment de ser implantades i en períodes de sequera, ja que tindran més bon aspecte si els hi fem alguna aportació hídrica en aquesta època. Són poc sensibles a les variacions naturals del pH del sòl tot i que prefereixen certa salinitat. No necessiten aportacions excessives de matèria orgànica.

Per motius estètics --més que per necessitats de la planta-- es pot realitzar un tall anual en les gramínies de clima fred abans no comencin a sortir les noves fulles. Eliminar les fulles seques que han aparegut durant l'època de calor millorarà el seu aspecte.

És aconsellable cada tres o quatre anys fer una divisió de mata.

Tipus de gramínies

Podem catalogar les gramínies en dos tipus. Les gramínies d'estació freda són les que comencen a créixer quan encara fa fred, a principis de primavera, mentre la temperatura del sòl està entre 10-18°C i la temperatura ambiental entre 16 i 24°C.

Floreixen a principis d'estiu i poden ser dividides o trasplantades a finals d'hivern o principis de primavera. Pertanyen al grup C3 de plantes, és a dir, obren els estomes durant el dia per captar diòxid de carboni quedant exposades a l'adversitat del vent i a les fortes temperatures, amb la conseqüència de patir unes pèrdues hídriques importants. Són d'aquest grup els *Carex*, la *Stipa*, la *Festuca*...

Les gramínies d'estació càlida necessiten més escalfor per sortir de la parada hivernal. Comencen el seu creixement a una temperatura del sòl de 21-32°C

01. Parterre on s'ha plantat a la part central i més elevada el *Calamagrostis*, creant d'aquesta manera una pantalla visual, envoltat de *Pennisetum*, que té una alçada inferior. L'efecte de la llum dona molta vistositat a aquesta composició.

02. Plantació en grup de *Mulenbergia* davant de tanca metàl·lica que dona certa intimitat a la zona enjardinada. La *Mulenbergia* tolera bé el reg per aspersió sempre i quan no hi hagi entollament. Passant un rasclat per sobre eliminem les fulles seques. Es pot observar la floració a la tardor, que és el seu moment de més vistositat.

03. *Festuca glauca* en un marc de plantació ampli per tal de poder realçar la seva forma arrodonida. A primer pla, les petites inflorescències.

i ambiental de 26-35°C. Floreixen a finals de primavera-principis de tardor i presenten el seu millor aspecte a l'estiu. L'activitat vegetativa para amb l'arribada de l'hivern, agafant coloracions marrons de tardor.

La millor època per dividir-les o trasplantar-les és durant el període vegetatiu, abans de la floració, de finals de primavera a principis d'estiu. Pertanyen al grup C4 de plantes, és a dir, obren els estomes a la nit i és per això que tenen més eficiència hídrica. En aquesta classificació trobem *Eragrostis*, *Lygeum*, *Miscanthus*...

Les gramínies en general produeixen una gran quantitat de llavor que pot envair el jardí; per tant és aconsellable utilitzar aquelles que fan flors estèrils o bé no deixar que la llavor arribi a caure tallant les inflorescències una mica abans de la seva completa maduració. Una possibilitat és cobrir la zona de plantació amb un encoixinat de tipus inert, com ara graves, per tal de mantenir més la humitat i minimitzar l'efecte invasiu de les llavors.

Cal evitar implantar les que són invasores com la *Cortaderia* i algunes varietats de *Pennisetum*.

Algunes gramínies d'estació freda

Calamagrostis x acutifolia

És una planta de clima fred, amb fulles verd fosc. Floreix a principis d'estiu formant espigues de color blat que produeixen una llavor que rarament

és fèrtil. Es pot utilitzar en agrupacions o bé com exemplar individual. Alçada d'1-1.20 metres.

Carex pendula

Els càrex són plantes de clima fred, de flors no gaire vistoses que floreixen a la primavera. Forma matolls inclinats que arriben 1,60 metres d'alçada i a les extremitats surten petites espigues. Necessita humitat i prefereix les zones obagues. Viu bé en zones inundades.

Festuca glauca

Planta de clima fred de fulles blau-gris i una mata amb forma de coixí amb una alçada de 20-25 centímetres que floreix a principis d'estiu amb inflorescències de color daurat. Si els estius són molt càlids, la part central de la mata acostuma a assecar-se. És aconsellable podar-la a uns 15 centímetres d'alçada.

Leymus arenarius

Interessant en zones costeres ja que té una alta tolerància a la salinitat. Es multiplica per rizomes i s'utilitza per a l'establiment de dunes. Fulles de color blau platejat que agafa tonalitats marrons a l'hivern. Alçada 30-60 centímetres. Amb espigues florals blavoses de més d'un metre d'alçada que apareixen a finals de primavera i que agafen color daurat a l'estiu. És una planta d'estació freda.

Stipa gigantea

És l'stipa més alta. És d'estació freda. Forma un matoll compacte de fulles grises d'uns 60 centímetres. A l'estiu dona inflorescències de color daurat que poden arribar a fer més de 2 metres.

Stipa tenuissima (Nassella tenuissima)

Planta d'estació freda. Té una alçada de 40-60 centímetres, amb fulles molt fines que s'arquegen amb inflorescències platejades a les puntes. Floreix a la primavera - principis d'estiu. Cal plantar-la a ple sol. Fa una gran producció de llavor i cal vigilar que no s'escampi en excés.

Algunes gramínies d'estació càlida

Eragrostis curvula

És de clima càlid. Forma matolls densos de fulles molt fines que agafen tonalitats daurades a l'hivern. Arriba a una alçada de 1 a 1.5 metres. Pot ser invasora en climes càlids. Les flors apareixen a l'estiu amb espícules molt fines.

Lygeum spartum

Planta d'estació càlida amb fulles llargues i fines que es mantenen verdes tot l'any. Arriba a 60-80 centímetres d'alçada. Floreix a principis d'estiu, amb l'espícula daurada i llargs pèls sedosos que recorda el cap d'un ocell. Es reproduïxen per rizomes.

Miscanthus sinensis yaku-jima

D'estació càlida. Forma una mata densa, de fulles verdes amb una marca central blanca que es tornen daurades a l'hivern. A finals d'estiu floreix amb multitud de panícules plomoses de color rovell. Cal protegir-la dels hiverns humits. Arriba a tenir una alçada d'un metre. ❁

02

03